

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
Slovenian Forestry Institute
Večna pot 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel: + 386 01 200 78 00 / fax: + 386 01 257 35 89

Poročevalska, diagnostična in prognostična služba za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije in Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, BF
Večna pot 2
1000 Ljubljana

V Ljubljani, 17. 12. 2008

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Tolmin
Vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov Zoran Zavrtanik
Tumov drevored 17
5220 Tolmin

Prvo obvestilo o osipu macesnovih iglic, ki ga povzroča gliva *Meria laricis*, v gozdovih Baške grape leta 2008

V jeseni 2008 ste nas obvestili, da v Baški grapi na večji površini v okolici Podbrda evropskemu macesnu (*Larix decidua* Mill.) rumenijo iglice, kasneje porjavijo in predčasno odpadejo. Pojav rumenenja iglic ste opazili že julija, konec avgusta pa so odrasla drevesa evropskega macesna odvrгла že večino iglic. Vzorce ste nam poslali dva krat, kajti prvi vzorec je bil premajhen, da se bi lahko iz njega sklepalo na obsežen pojav osipa macesnovih iglic. Vzorce (sedem vejic) smo mikroskopirali in določili smo povzročitelja. Osip macesnovih iglic v Baški grapi v letu 2008 je povzročila gliva *Meria laricis* Vuill. (1896).

Gliva *Meria laricis* je dobro poznana bolezen sadik evropskega macesna iz gozdnih drevesnic (Jurc, 1986; Butin, 1995; Maček, 2008). Simptomi bolezni so naslednji: zgodaj poleti se začnejo na iglicah pojavljati posamične rumenkaste pege (slika 1), s časom se število rumenih peg na iglicah povečuje (slika 2), porumenele iglice ovenijo, rjavijo in predčasno odpadejo (slika 3). Pri sadikah evropskega macesna najprej odpadejo iglice na spodnjih vejah, kasneje pa še na vejah višje v krošnji. Večino iglic odpade takoj, nekaj jih ostane pritrjenih še dolgo časa (slika 3). Na predelu rumeno-rjave pege na iglici lahko s povečevalnim steklom opazimo bele pike, ki so trosonosci glive *Meria laricis* (slika 4). Trosonosci ali konidiofori izražajo iz površine iglice v skupinah, ki imajo značilno predeljene celice s prečnimi stenami. Na konidioforih se razvijajo enocelični, brezbarvni konidiji - nespolni trosi, ki so na sredini nekoliko zažeti in merijo $8,3 (7,0-9,2) \times 3,2 (2,7-3,6) \mu\text{m}$ ($n=20$, meritve so narejene iz vzorcev iz Baške grape, slika 5). Gliva prezimi na odpadlih iglicah ali preostalih iglicah na drevesu, kjer spomladi tvori nove trose, s katerimi okuži nove mlade iglice. Japonski macesen (*Larix kaempferi* [Lamb.] Carr.) in hibridni macesen (*Larix x eurolepis* Henry) sta odporna na omenjeno bolezen. Znano je, da je okužba z glivo *Meria laricis* intenzivnejša v važnejših vremenskih razmerah. To je tudi zelo verjetno poglavitni razlog, za obsežnejši pojav osipa macesnovih iglic zaradi opisane glive na območju Baške grape v letošnjem letu, saj je letošnje poletje bilo nekoliko bolj vlažno od dolgotrajnega povprečja. Kljub temu menimo, da je pojav

osipa macesnovih iglic zaradi *Meria laricis* nenavaden, saj v Sloveniji še nimamo zabeleženo, da se bi ta bolezen pojavila izven gozdnih drevesnic v gozdovih na tako obsežni površini z veliko intenziteto. Zato je to prvo obvestilo o obsežnejšem osipu macesnovih iglic, katerega vzrok je *Meria laricis*, v gozdovih Slovenije. Ker je to bolezen iglic, bo macesen naslednjo pomlad normalno ozelenel. Če se osip macesnovih iglic pojavi le v enem letu, je zato nekoliko prizadet prirastek. Če se osip pojavlja zaporedoma več let, lahko resno oslabi drevo (drevesu pade vitalnost) in ga tako naredi dovzetnejšega za druge sekundarne okužbe. Zaradi nenavadnega pojava, predlagamo, da se pojav osipa macesnovih iglic v Baški grapi spremlja še naslednje dve ali tri leta in poroča na standardni način.

Na iglicah evropskega macesna iz Baške grape smo določiti še molja macesnovih iglic (*Coleophora laricella* Hübner, 1817). Vendar zaradi tega škodljivca je bilo napadenih le do 1 % iglic.

Osip macesnovih iglic lahko povzročita še drugi dve glivi: *Mycosphaerella laricina* R. Hartig in *Hypodermella laricis* Tub., zato je za točno določitev vzroka potrebno mikroskopirati vzorce. *Mycosphaerella laricina* je v letošnjem letu povzročila osip macesnovih iglic v GGO Slovenj Gradec.

Viri

- Butin H. 1995. Tree diseases and disorders. Causes, biology and control in forest and amenity trees. Oxford University Press: 252 str.
- Jurc D. 1986. Osip macesnovih iglic v gozdni drevesnici Muta. Ljubljana, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF: 3 str.
- Maček J. 2008. Gozdna fitopatologija. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zveza gozdarskih društev Slovenije - Gozdarska založba: 448 str.

Sestavila:
dr. Nikica Ogris

Direktor:
dr. Mirko Medved

in
doc. dr. Dušan Jurc

V vednost:
- Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota, Marija Kolšek, Večna pot 2, 1000 Ljubljana
- Gozdarska knjižnica

Slikovno gradivo

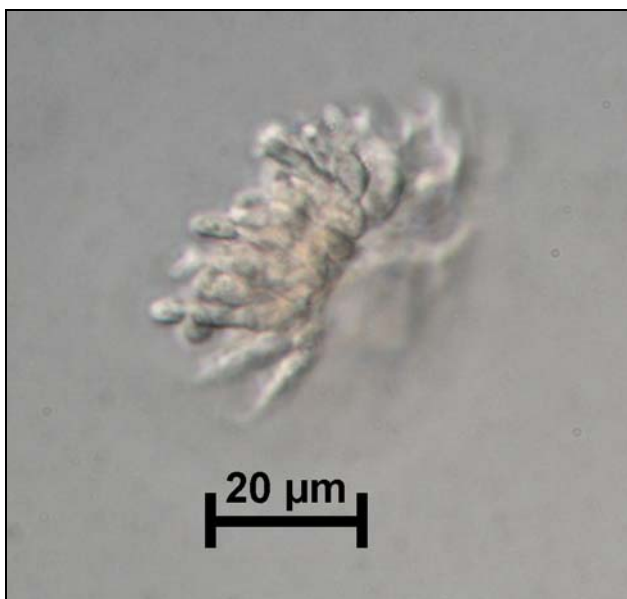
Slika 1: Začetna okužba macesnove iglice z glivo Meria laricis

Slika 2: Več okužb z glivo Meria laricis na eni iglici; iglica pridobiva rumenkast videz, kasneje porjavi in odpade

Slika 3: Porjavele iglice navadno odpadejo že zgodaj poleti, včasih pa ostanejo še pritrjene na kratkih poganjkih, zaradi povečanega izločanja smole

Slika 4: Trosonosci s konidiji glive Meria laricis

Slika 5: Brezbarvni konidiji glive Meria laricis